

**JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA
KLINIČKI CENTAR CRNE GORE**

**P R A V I L N I K
O
ZAŠTITI I ZDRAVLJU NA RADU**

Podgorica, 2024. godine

Na osnovu člana 16 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list CG", br. 034/14 i 044/18) i člana 16 Statuta Kliničkog centra Crne Gore, Odbor direktora, **d o n o s i**

PRAVILNIK O ZAŠTITI I ZDRAVLJU NA RADU

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Pravilnikom o zaštiti i zdravlju na radu propisuje se određeni skup mjera zaštite i zdravlja na radu u cilju stvaranja bezbjednih uslova rada zaposlenih u Kliničkom centru Crne Gore (u daljem tekstu: Klinički centar), kao sastavnog dijela organizacije rada i radnog procesa.

Pravilnikom o zaštiti i zdravlju na radu Kliničkog centra, uređuju se:

- mjere zaštite i zdravlja na radu i način njihovog spovođenja;
- prava, obaveze i odgovornosti Kliničkog centra;
- prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih;
- osposobljavanje i provjera osposobljenosti zaposlenih za bezbjedan rad;
- zdravstveni pregledi zaposlenih;
- upotreba sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- postupci i rokovi vršenja periodičnih pregleda i ispitivanje sredstava rada, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine;
- jonizujuće zračenje;
- načini obavljanja stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu;
- povrede na radu;
- načini vođenja evidencije iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Član 2

Zaštita i zdravlje na radu podrazumijeva obezbjeđivanje uslova na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i koji stvaraju pretpostavke za punu fizičku i psihičku zaštitu zaposlenih.

Zaštita i zdravlje na radu obezbjeđuje se i sprovodi primjenom savremenih tehničko-tehnoloških, organizacionih, zdravstvenih, socijalnih i drugih mjera i sredstava zaštite u skladu sa zakonom, drugim propisima, ratifikovanim i objavljenim međunarodnim ugovorima.

Član 3

Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se prema svim zaposlenima sa kojima je zaključen ugovor o radu, prema licima koja se radno angažuju po osnovu drugog ugovora, prema licima koja u Kliničkom centru obavljaju stručno ili naučno usavršavanje, kao i prema učenicima i studentima koji u Kliničkom centru obavljaju praktičnu nastavu.

Član 4

Radi obezbjeđivanja odgovarajuće stručne kontrole i praćenja primjene propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu u Kliničkom centru organizuje se Služba zaštite i zdravlja na radu.

II MJERE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU I NAČIN NJIHOVOG SPROVOĐENJA

Član 5

Mjere zaštite i zdravlja na radu su svi koraci, preventivne i druge mjere koje se preduzimaju ili planiraju na svim nivoima rada, radi sprječavanja ili smanjivanja rizika po život i zdravlje zaposlenih u postupku:

- projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja objekata namijenjenih za radne i pomoćne prostorije, kao i objekata namijenjenih za rad na otvorenom prostoru, u cilju bezbjednog odvijanja procesa rada;
- projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja tehnoloških procesa rada sa svim pripadajućim sredstvima za rad, u cilju bezbjednog rada zaposlenih i usklađivanja hemijskih, fizičkih i bioloških materija, eksplozivne atmosfere, azbesta, mikroklimе i osvjetljenja na radnim mjestima i u radnim i pomoćnim prostorijama sa propisanim mjerama i normativima za djelatnost koja se obavlja na tim radnim mjestima i u tim radnim prostorijama;
- projektovanja, izrade, korišćenja i održavanja sredstava za rad, konstrukcija objekata za kolektivnu zaštitu i zdravlje na radu, pomoćnih konstrukcija i objekata i drugih sredstava koja se koriste u procesu rada ili koja su na bilo koji način povezana sa procesom rada, tako da se u toku njihove upotrebe sprečava povrjeđivanje ili oštećenje zdravlja zaposlenih;
- proizvodnje, pakovanja, prevoza, skladištenja, upotrebe i uništavanja opasnih materija, na način i po propisima i pravilima kojima se otklanjaju mogućnosti povrjeđivanja ili oštećenja zdravlja zaposlenih;
- projektovanja, proizvodnje i korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu, čijom se upotrebom otklanjaju rizici ili opasnosti koji nijesu mogli da budu otklonjeni primjenom odgovarajućih mjera zaštite i zdravlja na radu;
- obrazovanja, vaspitanja i osposobljavanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Član 6

Kada Klinički centar ima svojstvo investitora za čije potrebe se izvode građevinski i/ili građevinsko- zanatski radovi, u slučaju kad radove izvode ili je predviđeno da ih izvode dva ili

više izvođača radova, Klinički centar će odrediti jednog ili više koordinatora za zaštitu i zdravlje na radu.

Klinički centar određuje koordinatora(e) za zaštitu i zdravlje na radu posebno za fazu izrade projekta i posebno za fazu izvođenja radova.

Koordinator za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izrade projekta je lice zaposleno kod poslodavca koje Klinički centar u svojstvu investitora u skladu sa Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu pisanim putem odredi da obavlja poslove propisane navedenim Zakonom.

Koordinator u fazi izrade projekta je lice koje ima položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora u fazi izrade projekta, po propisima organa državne uprave nadležnog za poslove rada.

Koordinator za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova je lice zaposleno kod poslodavca koje Klinički centar u svojstvu investitora u skladu sa Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu pisanim putem odredi da obavlja poslove propisane navedenim Zakonom.

Koordinator u fazi izvođenja radova je lice koje ima položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora u fazi izvođenja radova, po propisima organa državne uprave nadležnog za poslove rada.

Član 7

Klinički centar je dužan da sprovodi mjere zaštite, poštujući sledeća opšta načela:

- izbjegavanje rizika;
- procenjivanje rizika;
- eliminisanje rizika na izvoru;
- prilagođavanje rada i radnog mjesta zaposlenom, naročito u pogledu konstruisanja radnog mjesta, izboru sredstava za rad, izboru radnih i proizvodnih metoda sa osvrtom na naročito izbjegavanje monotonog rada i rada pri već određenoj brzini i smanjenja njihovog dejstva na zdravlje;
- prilagođavanje tehničkom napretku;
- zamjena opasnih bezopasnim ili manje opasnim okolnostima;
- razvoja sveobuhvatne politike zaštite i zdravlja na radu, koja uključuje tehnologiju, organizaciju rada, radne uslove, međuljudske odnose i faktore radne sredine;
- davanje prednosti kolektivnim mjerama zaštite i zdravlja na radu u odnosu na individualne mjere zaštite;
- davanje odgovarajućih uputstava i obavještenja zaposlenim.

Član 8

Mjere zaštite u Kliničkom centru sprovode se naročito radi:

- zaštite pri radu sa medicinskim aparatima i medicinskim instrumentima;
- zaštite pri radu u laboratorijama;
- zaštite od kontakata sa bolesnicima;
- zaštite od štetnih zračenja;
- zaštite od električne struje i statičkog elektriciteta;
- zaštite od hemijskih štetnosti;

- zaštite od bioloških štetnosti;
- zaštite pri upotrebi opasnih materija;
- zaštite pri radu u prostorijama za ishranu;
- zaštite pri radu sa pogonskim sredstvima;
- zaštite pri radu u saobraćajnom transportu;
- održavanja higijenskih uslova;
- čuvanja lijekova koji se mogu zloupotrijebiti.

Akt o procjeni rizika

Član 9

Klinički centar je dužan da donese i posjeduje akt o procjeni rizika, za sva radna mjesta procijeni rizike, utvrdi način i mjere za otklanjanje rizika i obezbijedi njihovo sprovođenje.

U aktu o procjeni rizika određuju se radna mjesta sa povećanim rizikom, odnosno posebnim uslovima rada, zdravstveni zahtjevi za određeni rad koje moraju da ispunjavaju zaposleni u radnom procesu ili za korišćenje pojedinih sredstava za rad na osnovu stručne ocjene ovlašćene ustanove za zdravstvenu zaštitu zaposlenih.

Aktom o procjeni rizika utvrđuje se:

- identifikacija, odnosno otkrivanje opasnosti;
- koja radna mjesta su izložena identifikovanim opasnostima;
- vjerovatnoća nastanka povrede na radu, profesionalne bolesti, odnosno bolesti u vezi sa radom;
- da li je rizik prihvatljiv;
- uvođenjem mjera za smanjenje neprihvatljivog rizika.

Klinički centar je dužan da izmijeni akt o procjeni rizika u slučaju:

- pojave svake nove opasnosti i promjene nivoa rizika u procesu rada;
- kada postojeće mjere zaštite i zdravlja na radu nijesu dovoljne, odnosno nijesu odgovarajuće;
- adaptacije, rekonstrukcije, havarije, generalnog remonta;
- teške, kolektivne i smrtno povrede na radu;
- kada je procjena rizika zasnovana na podacima koji ne odgovaraju stvarnom stanju;
- kada rezultati praćenja zdravstvenog stanja zaposlenog pokažu da je to neophodno.

Član 9a

Klinički centar je dužan da zaposlene upozna sa aktom o procjeni rizika i učini ga dostupnim zaposlenima.

Član 9b

Sredstava i oprema lične zaštite na radu zaposlenih u Kliničkom centru, nalaze se u Normativu ličnih zaštitnih sredstava i opreme.

Član 10

U skladu sa sopstvenim potrebama, programima i planovima razvoja Kliničkog centra predviđaju se i mjere unapređenja zaštite i zdravlja na radu kao i obezbjeđenja adekvatnih sredstava za realizaciju tih mjera.

Radna mjesta sa povećanim rizikom

Član 11

Radna mjesta sa povećanim rizikom su radna mjesta utvrđena aktom o procjeni rizika, na kojima i pored potpuno ili djelimično primijenjenih mjera u skladu sa zakonom, postoje takvi rizici koji mogu da ugroze zaštitu i zdravlje zaposlenog.

Član 12

Radna mjesta sa povećanim rizikom su radna mjesta na kojima mogu biti raspoređeni samo zaposleni koji pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavaju i posebne uslove u pogledu pola, godina života, školske spreme, stručne osposobljenosti, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti.

Prije raspoređivanja na radno mjesto sa povećanim rizikom mora se utvrditi da li zaposleni ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana.

Član 13

Zaposleni koji radi na radnom mjestu sa povećanim rizikom dužan je da odmah obavijesti nadležnog rukovodioca ako ocijeni da nije sposoban za obavljanje poslova radnog mjesta, kao i da obavi zdravstveni pregled na koji ga je direktor Kliničkog centra uputio.

III PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI KLINIČKOG CENTRA

Član 14

Klinički centar je dužan da:

- donese i posjeduje akt o procjeni rizika, za sva radna mjesta procijeni rizike, utvrdi način i mjere za otklanjanje rizika i obezbijedi njihovo sprovođenje;
- obezbijedi zdravstveni pregled zaposlenih, posebno zaposlenih koji se raspoređuju na radna mjesta sa posebnim uslovima odnosno poslove sa povećanim rizikom;
- izvrši osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenog kod zasnivanja radnog odnosa, raspoređivanja na drugo radno mjesto, uvođenja nove

tehnologije, uvođenja novih ili zamjene sredstava za rad, promjene procesa rada i ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana;

- donese program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih;
- preduzme potrebne mjere i odredi zaposlene za pružanje prve pomoći, zaštitu od požara i evakuaciju zaposlenih;
- izvrši prethodne i periodične preglede i ispitivanja tehnoloških procesa i sredstava za rad;
- da zaposlenima sredstva za rad na upotrebu, samo ako posjeduje stručni nalaz, odnosno izvještaj o njihovim pregledima i ispitivanjima, sa ocjenom da su na njima obezbijedene propisane mjere zaštite i zdravlja na radu;
- zaposlenom nabavi i izda na upotrebu sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu neophodne za njegovo radno mjesto, samo ako za njih raspolaže sa propisanom dokumentacijom na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi, u kojoj je proizvođač, odnosno isporučilac naveo sve bezbjedonosno-tehničke mjere zaštite i zdravlja na radu;
- obezbijedi da zaposleni sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu koristi u skladu sa njihovom namjenom;
- odmah, najkasnije u roku od 24 sata od nastanka, pisano prijavi Inspekciji rada svaku smrtnu, kolektivnu, tešku i drugu povredu na radu, koja uzrokuje odsustvo zaposlenog duže od tri radna dana, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi zaštitu i zdravlje zaposlenih;
- izda zaposlenom koji je povrijeđen i zdravstvenoj ustanovi u kojoj je izvršen pregled zaposlenog, izvještaj o povredi na radu;
- da najmanje jednom godišnje, sačini izvještaj o zaštiti i zdravlju na radu zaposlenih, koji se razmatra na organima upravljanja, zajedno sa izvještajima o poslovanju;
- obezbijedi da pristup mjestu rada u radnoj sredini na kome prijeti ozbiljna i/ili određena opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja imaju samo ona lica koja su osposobljena za bezbjedan rad na tom radnom mjestu i koja su opremljena odgovarajućim sredstvima i opremom lične zaštite na radu;
- obezbijedi stručnim licima nezavisno i samostalno obavljanje poslova, pristup svim podacima od značaja za zaštitu i zdravlje na radu;
- izmijeni akt o procjeni rizika u slučajevima predviđenim Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu;
- organizuje stručnu službu ili angažuje pravno lice ili preduzetnika koji ima ovlaštenje za obavljanje stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu;
- obavijesti sve zaposlene koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj ili neposrednoj opasnosti;
- prilikom ozbiljne, neposredne i neizbježne opasnosti, mjerama i uputstvima, zaposlenima omogućiti zaustavljanje rada i upućivanje na bezbjedno mjesto;
- pri izgradnji, rekonstrukciji ili rušenju objekta izradi plan mjera zaštite, odnosno elaborat o uređenju gradilišta;
- kao investitor od ovlaštenog pravnog lica ili preduzetnika obezbijedi reviziju (ocjenu) da je tehnička dokumentacija izrađena u skladu sa propisima koji se odnose na zaštitu i zdravlje na radu, tehničkim propisima i standardima;
- da zaposlene obavezno osigurava od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

- vrši druge poslove utvrđene zakonom i posebnim propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Član 15

Služba za inženjering i tehničko održavanje Kliničkog centra dužna je da vrši:

- održavanje medicinskih uređaja i opreme;
- održavanje mašinskih uređaja;
- elektro energetska održavanje;
- građevinsko održavanje;
- održavanje PTT komunikacija.

Član 15a

Obaveze i odgovornosti Službe za inženjering i tehničko održavanje u dijelu kontrole aparata, opreme i sredstava za rad:

- odgovara za održavanje svih medicinskih aparata i opreme;
- izrađuje centralnu kartoteku za sve medicinske aparate i opremu, čime obezbjeđuje ukupan pregled medicinskih aparata i opreme, sa svim tehničkim podacima, evidenciju kvarova i popravki i mogućnost nabavke rezervnih djelova;
- izrađuje plan godišnjih servisa i pregleda pojedinih medicinskih aparata;
- prati rad opreme i pravovremeno najavljuje potrebu za zamjenom dotrajale i opreme koja je izašla iz servisne podrške, obezbjeđuje odgovarajuću dokumentaciju i pravda utrošak materijala;
- obezbjeđuje primjenu mjere higijensko-tehničke zaštite;
- učestvuje u popravci aparata i opreme, uključujući sve potrebne radnje;
- stara se o planiranju i izradi lista rezervnih djelova i materijala;
- stara se o nabavci potrebnog materijala za održavanje;
- obavlja i druge poslove iz oblasti održavanja, u zavisnosti od potreba i prijava kvara;
- čuva i ispravno koristi povjereni alat i instrumente za održavanje;
- sarađuje sa ostalim službama u Kliničkom centru;
- obavlja i druge poslove iz djelokruga svoga rada.

Član 16

Služba za pravne poslove Kliničkog centra je dužna da u personalnom dosijeu zaposlenog čuva:

- Uvjerenje o položenom stručnom ispitu lica koja se bave poslovima zaštite i zdravlja na radu;
- Uvjerenje o osposobljenosti za bezbjedan rad.

Informisanje zaposlenih i njihovo učešće u pitanjima koja se odnose na zaštitu i zdravlje na radu

Član 17

Organi rukovođenja i upravljanja, direktori organizacionih jedinica i neposredni rukovodioci dužni su da zaposlene ili njihove predstavnike informišu pisanim putem o svim pitanjima od značaja za zaštitu i zdravlje na radu, a naročito o:

- rizicima po zaštitu i zdravlje na radu, mjerama zaštite i zdravlja na radu i aktivnostima u odnosu na svaku vrstu radnog mjesta i/ili posla;
- načinom organizovanja i pružanja prve pomoći, zaštite od požara, postupku evakuacije zaposlenih pri pojavi ozbiljnih i neposrednih opasnosti i o licima koja su zadužena za sprovođenje ovih mjera.

Poslodavac je dužan da poslodavca čije je zaposlene angažovao da rade kod njega, po bilo kom osnovu, na adekvatan način informiše o pitanjima utvrđenim u stavu 1 ovog člana, kao i licima zaduženim za njihovo sprovođenje.

Organi rukovođenja i upravljanja, direktori organizacionih jedinica i neposredni rukovodioci dužni su da predstavnike zaposlenih informišu o pravima i obavezama koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu i na taj način im omogući pristup:

- procjeni rizika, prevenciji i mjerama zaštite i zdravlja na radu, uključujući i one rizike sa kojima se suočavaju grupe zaposlenih izloženih posebnim rizicima;
- odlukama o mjerama zaštite i zdravlja na radu koje se moraju preduzeti, kao i ako je potrebno o sredstvima i opremi lične zaštite na radu koje se koriste;
- evidencijama i izvještajima o povredama na radu koje su za posljedicu imale odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana;
- izvještajima o povredama na radu svojih zaposlenih;

Saradnja i konsultovanje sa zaposlenim, predstavnikom zaposlenih i sindikatom

Član 18

Organi rukovođenja i upravljanja, direktori organizacionih jedinica i neposredni rukovodioci dužani su da sa zaposlenima, predstavnicima zaposlenih i sindikatom sarađuju u postupku utvrđivanja njihovih prava, obaveza i odgovornosti koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa zakonom, a naročito u vezi sa:

- svakom mjerom koja može značajno uticati na zaštitu i zdravlje na radu;
- postavljanjem stručnog lica za zaštitu i zdravlje na radu, određivanjem lica za sprovođenje mjera prve pomoći, zaštite od požara i evakuacije zaposlenih i aktivnostima u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu;

- podacima o procjeni rizika i mjerama zaštite, uključujući i one rizike sa kojima se suočavaju grupe zaposlenih izloženih posebnim rizicima;
- odlukama o mjerama zaštite koje se moraju preduzeti, kao i ako je potrebno o sredstvima i opremi lične zaštite na radu koja se koristi;
- evidencijama i izvještajima o povredama na radu koje su za posljedicu imale odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana;
- izvještajima o povredama na radu svojih zaposlenih;
- mjerama i radnjama inspekcijskih i drugih organa nadležnih za zaštitu i zdravlje na radu;
- angažovanjem pravnog lica ili preduzetnika za obavljanje stručnih poslova;
- planiranjem i organizovanjem osposobljavanja i provjere osposobljenosti iz zaštite i zdravlja na radu.

Oslobađanje od odgovornosti

Član 19

U slučaju da je došlo do nepredvidivih okolnosti koje su van kontrole poslodavca ili posebnih događaja čije posljedice nije bilo moguće izbjeći uprkos sprovedenim mjerama zaštite, Klinički centar se oslobađa od odgovornosti.

Prva pomoć, zaštita od požara i evakuacija

Član 20

Objekti i postrojenja u kojima prema aktu o procjenu rizika postoji povećana opasnost od povređivanja zaposlenih, snadbijevaju se opremom za pružanje prve pomoći.

Ormarići sa opremom za prvu pomoć moraju biti zaključani, postavljeni na vidnom mjestu i propisano obilježeni.

Član 21

Organizovanje pružanja prve pomoći mora biti u svakoj radnoj smjeni sprovedeno tako da obezbjeđuje normalno pružanje prve pomoći.

Za pružanje prve pomoći mora biti osposobljeno tehničko i nadzorno osoblje (predradnici, poslovođe, majstori, upravnici, nadzornici i sl.), kao i najmanje 2% od ukupnog broja radnika koji su zaposleni u jednoj radnoj smjeni.

Član 22

Zaštita od požara vrši se primjenom sledećih preventivnih mjera:

- postavljanjem i održavanjem u ispravnom stanju protivpožarnih aparata i drugih sredstava za gašenje požara;
- održavanjem u ispravnom stanju električnih instalacija i drugih uređaja u poslovnim zgradama i elektroenergetskim postrojenjima;
- održavanjem prostora oko elektroenergetskih postrojenja i pravilnim skladištenjem i redovnim uklanjanjem zapaljivih materija.

Postupak spašavanja i evakuacije zaposlenih u slučaju opasnosti utvrđuje se planom spašavanja i evakuacije koji donosi Klinički centar.

Kolektivno osiguranje

Član 23

Klinički centar dužan je da zaposlene obavezno osigurava od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

Premije za osiguranje iz stava 1 ovog člana padaju na teret poslodavca, a određuju se u zavisnosti od nivoa rizika od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

IV PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI ZAPOSLENIH

Član 24

Direktor Kliničkog centra stara se i odgovoran je za stanje zaštite i zdravlja na radu u kom svojstvu naročito:

- vodi računa o pripremi normativnih akata iz oblasti zaštite i zdravlja na radu i akata o procjeni rizika radnih mjesta i predlaže njihovo usvajanje;
- analizira stanje zaštite i zdravlja na radu za prethodnu godinu i predlaže odboru direktora godišnji plan zaštite sa programom kontrole i ocjene stanja zaštite i zdravlja na radu;
- odobrava godišnji plan preventivne tehničke zaštite;
- imenuje članove službe zaštite i zdravlja na radu;
- koordinira i vrši nadzor nad radom rukovodilaca organizacionih jedinica u primjeni propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu i po potrebi neposredno nalaže njihovo izvršavanje;
- na prijedlog stručnih lica zaštite i zdravlja na radu prekida rad na mjestu opasnom po život i zdravlje sve dok se ta opasnost ne otkloni;
- odobrava nabavku sredstava zaštite i zdravlja na radu u skladu sa normativnim aktima i godišnjim planom;
- odobrava stručno osposobljavanje zaposlenih i nabavku stručne literature u oblasti zaštite i zdravlja na radu;
- izdaje potvrdu o povredi na radu povrijeđenom odmah po saznanju, a najkasnije u roku

- od 24 sata;
- obrazuje komisiju za utvrđivanje uzroka smrti ili povrede na radu u svakom slučaju kada je to posljedica propusta zaštite i zdravlja na radu.

Član 25

Rukovodilac organizacione jedinice stara se i odgovoran je za stanje zaštite i zdravlja na radu u organizacionoj jedinici kojom rukovodi, u kom svojstvu naročito:

- vodi računa o primjeni mjera zaštite i zdravlja na radu u organizacionoj jedinici, kao i pridržavanju mjera lične zaštite zaposlenih;
- stalnim nadzorom ostvaruje uvid u stanje zaštite na radu i preduzima mjere radi otklanjanja uočenih nedostataka;
- analizira uzroke nastale povrede na radu i o tome izvještava direktora;
- ovjerava povredne liste prije dostave direktoru na potpis;
- ostvaruje stalnu saradnju sa službom zaštite i zdravlja na radu.

Član 26

Rukovodilac niže organizacione jedinice, vrši stalni nadzor nad primjenom mjera zaštite i zdravlja na radu, a naročito:

- stara se o ispravnosti i bezbjednosti uređaja i aparata, instrumenata, pribora, alata i opreme o ispravnom i bezbjednom načinu njihovog korišćenja u skladu sa uputstvima, kao i da li sredstva rada imaju propisane ateste, upotrebne dozvole i druge propisane certifikate;
- vodi računa da se proces rada odvija u skladu sa propisima struke uz red, disciplinu i higijenski nivo koji obezbjeđuje potrebnu sigurnost na radu zaposlenih i drugih lica koja tu borave;
- kontroliše pravilnost upotrebe sredstava lične i kolektivne zaštite zdravlja na radu, uključujući i periodične preglede zaposlenih i prema licima koja se ne pridržavaju propisanih mjera zaštite na radu, pokreće disciplinski postupak i po potrebi predlaže njihovo privremeno udaljenje sa posla;
- predlaže prekid rada na radnom mjestu ako ocijeni da bi dalji rad predstavljao opasnost po život i zdravlje zaposlenih;
- da u slučaju povrede na radu, a najkasnije u roku od 24 sata, obavijesti o tome stručno lice zaštite i zdravlja na radu;
- stara se da sva mjesta i sredstva koja se smatraju opasnim budu pravilno i vidno označena sa vidnim upozorenjima o načinu rada i kretanja zaposlenih i drugih lica.

Član 27

Zaposleni je dužan:

- da se prije početka rada upozna sa mjerama zaštite i zdravlja na radu na radnom mjestu na koje je raspoređen, kao i da se osposobi za njihovo sprovođenje;
- da poslodavcu daje predloge, primjedbe i obavještenja o pitanjima zaštite i zdravlja na

radu.

- da obavi zdravstveni pregled koji odgovara riziku za zaštitu i zdravlje na radnom mjestu, na koji ga upućuje poslodavac;
- da za vrijeme rada, primjenjuje propisane mjere zaštite;
- namjenski koristi sredstva za rad, sredstva i opremu lične zaštite na radu i zaštitne uređaje, sarađuje sa poslodavcem i stručnim licem kako bi se sprovele propisane mjere zaštite na poslovima na kojima radi;
- u skladu sa svojim saznanjima, odmah obavijesti poslodavca, pisano ili usmeno, ili preko predstavnika zaposlenih o nepravilnostima, nedostacima, štetnostima, opasnostima ili drugoj pojavi koja bi na radnom mjestu mogla da ugrozi njegovu ili zaštitu i zdravlje drugih zaposlenih.

Član 28

Zaposleni ima pravo da odbije da radi, ako:

- prethodno nije upoznat sa svim opasnostima ili štetnostima, odnosno rizicima na radu ili ako mu poslodavac nije obezbijedio propisani zdravstveni pregled;
- mu prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nijesu sprovedene propisane mjere zaštite i zdravlja na radu sve dok se te mjere ne obezbijede;
- na sredstvu za rad nijesu obezbijeđene propisane mjere zaštite i zdravlja i time mu je neposredno ugrožen život i zdravlje na radu.

Kada zaposleni odbije da radi dužan je da se pisano obrati poslodavcu radi preduzimanja mjera koje po mišljenju zaposlenog nisu sprovedene.

Član 29

U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po život i zdravlje, zaposleni može da preduzme odgovarajuće mjere u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su mu na raspolaganju, a u slučaju neizbježne opasnosti ima pravo da napusti opasno radno mjesto, radni proces, odnosno radnu sredinu.

U slučajevima iz stava 1 ovog člana zaposleni ne smije da bude doveden u nepovoljniji položaj zbog štete koja bi mogla da nastane njegovim djelovanjem, osim ako je postupao nepažljivo ili nemarno.

Član 30

Zaposleni u Kliničkom centru, dužni su da svoje poslove i radne zadatke obavljaju sa punom pažnjom i odgovornošću, čuvajući svoj i tuđi život i zdravlje, životnu i radnu sredinu, primjenjujući stručna uputstva i naloge pretpostavljenih.

Član 31

Zaposleni koji se ne pridržavaju propisa o zaštiti zdravlja na radu, odgovorni su za povredu radne dužnosti u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

Zabrana upotrebe sredstava zavisnosti

Član 32

Zabranjen je dolazak na rad, obavljanje poslova ili boravak u radnim prostorijama, odnosno u radnom prostoru Kliničkog centra, u alkoholisanom stanju i pod uticajem droga ili drugih sredstava zavisnosti, kao i njihovo unošenje na mjesto rada, odnosno radnu sredinu.

Član 33

Provjera da li je zaposleni pod uticajem alkohola, odnosno drugih sredstava zavisnosti vrši se u slučajevima:

- ako je zaposleni u očigledno pijanom stanju ili ako postoji osnovana sumnja da je pod uticajem alkohola;
- ekscenog ponašanja zaposlenog, tuče, remećenja procesa rada, izazivanje materijalnih šteta, vrijeđanja drugih zaposlenih, kao i u drugim sličnim slučajevima;
- slučajnim izborom u okviru rutinske kontrole;
- kada lice sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, procijeni da treba da izvrši provjeru.

Član 34

Zaposleni je dužan da se podvrgne provjeri, ako se na osnovu njegovog ponašanja može pretpostaviti da je pod uticajem alkohola ili nekog drugog sredstva zavisnosti.

Zaposleni kod koga se utvrdi veći procenat alkohola od procenta dozvoljenog zakonom ili kod koga se utvrdi da je pod uticajem sredstava zavisnosti, čini težu povredu radne obaveze i ne smije započeti rad.

Organizator procesa rada je dužan da zaposlenog iz stava 2 ovog člana udalji sa mjesta rada.

Odgovornost zaposlenih

Član 35

Zaposleni podliježe odgovornosti u slučaju nepridržavanja propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu i neizvršavanja obaveza utvrđenih zakonom i aktima poslodavca.

V OSPOSOBLJAVANJE I PROVJERA OSPOSOBLJENOSTI ZAPOSLENIH ZA BEZBJEDAN RAD

Član 36

Klinički centar je dužan da izvrši osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenog kod:

- zasnivanja radnog odnosa;
- raspoređivanja na drugo radno mjesto;
- uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih ili zamjene sredstava za rad, promjene procesa rada;
- ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana.

Član 37

Osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad vrši se po Programu osposobljavanja za bezbjedan rad, kojim se bliže uređuju:

- cilj osposobljavanja;
- radna mjesta sa ocjenom rizika, propisanim mjerama zaštite, uputstvima za bezbjedan rad i dr.;
- uslove rada, sredstva za rad, sredstva i oprema lične zaštite na radu, opasne materije i radna mjesta sa posebnim uslovima rada;
- vrijeme trajanja osposobljavanja (posebno za teorijski, posebno za praktični dio);
- način i postupak izvođenja teorijskog i praktičnog osposobljavanja (kurs, seminar, samoobrazovanje, predavanja, predavanja i razgovor, predavanja pomoću audio - vizuelnih sredstava, demonstracije, praktični radovi i dr. uz upotrebu literature, mjerila, učila, obrazovnih sredstava, sredstava za rad, uređaja, opreme – organizovano na grupni ili individualni način);
- način provjere osposobljenosti za bezbjedan rad.

Član 38

Klinički centar je dužan da donese program osposobljavanja za bezbjedan rad u skladu sa procjenom rizika na radnom mjestu, kao i da, po potrebi, mijenja ili obnavlja njegovu sadržinu u zavisnosti od uvođenja novih procesa rada, novih tehnologija i sredstava za rad.

Osposobljavanje zaposlenih prilagođava se novim i promjenljivim rizicima, a po potrebi i ponavlja u određenim vremenskim razmacima u skladu sa programom.

Zaposleni u toku osposobljavanja za bezbjedan rad, mora biti upoznat sa svim vrstama opasnosti na poslovima na koje se raspoređuje i o konkretnim mjerama zaštite i zdravlja na radu, koje su potrebne radi otklanjanja opasnosti po život, odnosno oštećenje zdravlja.

Član 39

Osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad, obavlja se teorijski i praktično.

Teorijski dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad obuhvata upoznavanje zaposlenog sa:

- organizacijom i normativnom uređenosti zaštite na radu;
- upoznavanje sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite, zdravstvenog, penzijskog i

- invalidskog osiguranja zaposlenih;
- obavljanjem stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu;
- procjenom rizika na radnom mjestu;
- bezbjednim korišćenjem sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- opasnostima i štetnostima u procesu rada na radnom mjestu;
- ergonomske i psihofizičkim zahtjevima radnog mjesta;
- uslovima radne sredine;
- organizacijom prve pomoći, zaštite od požara, evakuacije zaposlenih i dr.

Praktični dio osposobljavanja zaposlenih obuhvata praktično osposobljavanje za bezbjedno rukovanje:

- sredstvima za rad;
- sredstvima i opremom lične zaštite na radu;
- opasnim materijama i dr, u skladu sa programom.

Član 40

Programom osposobljavanja za bezbjedan rad određuje se način teorijskog i praktičnog osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih.

Nakon izvršenog teorijskog i praktičnog osposobljavanja vrši se provjera osposobljenosti zaposlenog za bezbjedan rad i to posebno iz teorijskog i posebno iz praktičnog dijela.

Provjera osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih iz teorijskog dijela vrši se, po pravilu pisanim putem (test).

Provjera osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih iz praktičnog dijela vrši se na mjestu rada, tako što je zaposleni dužan da pokaže odgovarajuću spretnost i umješnost u bezbjednom obavljanju konkretnih poslova i radnih zadataka, za koje se osposobljavao.

Član 41

Zaposlenom koji je osposobljen za bezbjedan rad, na osnovu ocjene komisije, koju obrazuje poslodavac iz reda lica koja su vršila osposobljavanje poslodavac izdaje Uvjerenje o osposobljenosti za bezbjedan rad.

Uvjerenje o osposobljenosti za bezbjedan rad čuva se u personalnom dosijeu zaposlenog.

O toku provjere osposobljenosti za bezbjedan rad vodi se zapisnik, koji potpisuju predsjednik i članovi komisije.

VI ZDRAVSTVENI PREGLEDI ZAPOSLENIH

Član 42

Zdravstveni pregledi zaposlenih preduzimaju se radi utvrđivanja i otklanjanja uzroka obolijevanja i zdravstvenih oštećenja u vezi sa radom.

Član 43

Zdravstveni pregledi zaposlenih obavljaju se kao prethodni i periodičnim pregledi. Prethodne i periodične zdravstvene preglede obavlja ovlašćena zdravstvena ustanova koja na primarnom nivou obavlja zdravstvenu zaštitu zaposlenih (medicina rada).

Član 44

Prethodni zdravstveni pregledi zaposlenih obavljaju se radi utvrđivanja i ocjenjivanja zdravstvenih uslova, odnosno sposobnosti zaposlenog za rad na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada odnosno sa povećanim rizikom i to:

- prije početka rada na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom;
- prije premještanja zaposlenog na radno mjesto sa povećanim rizikom;
- prilikom svakog utvrđivanja novih rizika na radnom mjestu sa povećanim rizikom na kojem zaposleni radi;
- ako je zaposleni odsustvovao sa rada na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada, odnosno sa povećanim rizikom duže od godinu dana i ponovo se angažuje na to radno mjesto.

Član 45

Periodični zdravstveni pregled obavlja se radi praćenja i ocjenjivanja zdravstvenog stanja, odnosno sposobnosti zaposlenog za obavljanje poslova na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom u odnosu na faktore rizika tog radnog mjesta, a u rokovima propisanim pravilnikom.

Zaposleni se upućuje na periodični zdravstveni pregled:

- najkasnije 30 dana prije isteka roka utvrđenog ovim pravilnikom;
- nakon zaključivanja bolovanja po osnovu teške povrede na radu;
- poslije bolesti ili povrede koje nijesu u vezi sa radom - ako postoji sumnja na smanjenu radnu sposobnost;
- ako postoji sumnja na bolest zavisnosti koja može uticati na radnu sposobnost.

Član 46

U postupku obavljanja prethodnih i periodičnih zdravstvenih pregleda koriste se podaci iz akta o procjeni rizika Kliničkog centra na radnom mjestu sa povećanim rizikom i o posebnim zdravstvenim uslovima koje moraju da ispunjavaju zaposleni.

Član 47

Prilikom upućivanja zaposlenog na zdravstveni pregled, poslodavac popunjava uput za prethodni zdravstveni pregled, odnosno uput za periodični zdravstveni pregled.

Uputi iz stava 1 ovog člana, popunjavaju se u dva primjerka, jedan primjerak se dostavlja ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi, a drugi primjerak zadržava poslodavac.

Član 48

Doktor medicine specijalista medicine rada, po obavljenom zdravstvenom pregledu zaposlenog, sačinjava izvještaj o izvršenom prethodnom zdravstvenom pregledu zaposlenog, odnosno izvještaj o periodičnom zdravstvenom pregledu zaposlenog u tri primjerka, od kojih poslodavcu i zaposlenom dostavlja po jedan primjerak izvještaja najkasnije u roku od 15 dana od dana izvršenog zdravstvenog pregleda, a jedan primjerak zadržava.

U primjerku izvještaja koji se dostavlja poslodavcu ne navodi se zdravstveno stanje zaposlenog, već se samo daje nalaz i mišljenje o radnoj sposobnosti, dok preostala dva primjerka sadrže i zdravstveno stanje sa obrazloženjem neophodnih predloženih mjera za adekvatnu zaštitu i očuvanje zdravlja zaposlenog.

Član 49

Kada specijalista medicine rada u postupku zdravstvenog pregleda utvrdi poremećaj zdravstvenog stanja zaposlenog o tome, bez odlaganja, obavještava zaposlenog i poslodavca.

Član 50

Ako se u postupku zdravstvenog pregleda utvrdi da zaposleni ne ispunjava posebne zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada, odnosno sa povećanim rizikom, poslodavac je dužan da ga rasporedi na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima, u skladu sa aktom o sistematizaciji.

Ukoliko se zaposleni ne može rasporediti, u smislu stava 1 ovog člana, poslodavac je dužan da mu obezbijedi druga prava u skladu sa zakonom.

Član 51

Zaposleni koji podliježu obavezi periodične provjere zdravstvenog stanja, ne mogu nastaviti sa radom ako se na osnovu redovnog periodičnog pregleda ne utvrdi da su zdravstveno sposobni.

VII UPOTREBA SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Član 52

Sredstva i oprema lične zaštite na radu su sva sredstva i oprema, kao i sva pomoćna sredstva i

dodaci koje zaposleni nosi, drži ili na bilo koji drugi način upotrebljava na radu, sa ciljem da ga zaštititi od jedne ili više istovremeno nastalih opasnosti i/ili štetnosti, odnosno koja otklanjaju ili smanjuju rizik za zaštitu i zdravlje na radu.

Član 53

Klinički centar treba zaposlenom da obezbijedi sredstva i opremu lične zaštite na radu, koja treba da:

- budu izrađena u skladu sa propisima kojima se uređuje opšta bezbjednost proizvoda;
- budu namjenski izrađena za otklanjanje ili smanjenje rizika u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini i kao takvi ne treba da povećavaju postojeće ili stvaraju nove rizike za zaštitu i zdravlje zaposlenog;
- odgovaraju postojećim uslovima u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini;
- odgovaraju specifičnim ergonomske zahtjevima u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini i zdravstvenom stanju zaposlenog;
- budu izrađena tako da zaposleni može pravilno i na jednostavan način da ih upotrijebi i poslije podešavanja, popravke, dorade i sl.

Član 54

Radna mjesta, odnosno poslovi na kojima se dodjeljuju i koriste sredstva i oprema lične zaštite na radu i ostale odredbe vezane za ovu obavezu Kliničkog centra i zaposlenih, određeni su propisima, standardima i aktom o procjeni rizika na radnom mjestu.

Član 55

Sva sredstva i oprema lične zaštite na radu koja se daju na korišćenje zaposlenima, jesu svojina Kliničkog centra i ne smiju se prisvajati, otuđivati ili namjerno uništavati od strane zaposlenog i pojedinaca.

Ponašanje suprotno stavu 1 ovog člana predstavlja težu povredu radne dužnosti.

Član 56

Neposredni rukovodilac u saradnji za Službom zaštite i zdravlja na radu izdaje zaposlenom potvrdu-revers o zaduženju i razduženju sredstava i opreme lične zaštite na radu u sljedećim slučajevima:

- kada zaposleni stupa na posao ili mijenja radno mjesto;
- kada zaposleni istroši sredstva i opremu lične zaštite na radu;
- kada zaposleni prekida radni odnos u Kliničkom centru.

Član 57

Zabranjeno je iznošenje sredstava i opreme lične zaštite na radu izvan objekata Kliničkog centra, osim za izvršavanje poslova za potrebe Kliničkog centra.

Član 58

Nabavljati se mogu samo sredstva i oprema lične zaštite na radu samo ako Klinički centar za njih raspolaže propisanu dokumentaciju na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi, u kojoj je proizvođač, odnosno isporučilac naveo sve bezbjednosno-tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika na radu sa njima i da su obezbijeđene sve mjere zaštite koje su određene dokumentacijom u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu.

Član 59

Zaposleni koji su snabdjeveni sredstvima i opremom lične zaštite na radu dužni su da ista koriste i da vode brigu o njima za vrijeme korišćenja radnog procesa.

Član 60

Zaposleni kojem se sredstvo i oprema lične zaštite na radu uništi ili bude neprikladno za upotrebu prije isteka roka trajanja zbog nepredviđenih razloga (uništenja, cijepanja), ima pravo da zahtijeva i dobije na korišćenje drugo sredstvo i opremu lične zaštite na radu.

Zaposlenom se može izdati na upotrebu novo sredstvo i oprema lične zaštite na radu tek po razduženju ranije zaduženog.

Zaposleni je dužan da sredstva i opremu lične zaštite i zdravlja na radu namjenski koristi.

Član 61

Odgovorno lice je dužno da osigura potrebna sredstva i opremu lične zaštite na radu učenicima na praktičnoj nastavi i studentima na praksi, kao i svim drugim licima koja učestvuju u radnim procesima ili su prisutna u procesu rada i radnoj sredini u Kliničkom centru.

VIII VRŠENJE PERIODIČNIH PREGLEDA I ISPITIVANJE SREDSTAVA RADA, SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU I USLOVA RADNE SREDINE

Član 62

Klinički centar je dužan da vrši periodični pregled i ispitivanja: sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine.

Periodični pregledi i ispitivanja sredstava za rad

Član 63

Periodični pregledi i ispitivanja sredstava za rad vrše se da bi se utvrdilo da li je primjenjenim mjerama osiguran bezbjedan rad, a naročito da li:

- su izrađena uputstva za rad, za način montaže i demontaže, kao i za rukovanje i održavanje;
- mjesto na kojem je postavljeno određeno sredstvo za rad odgovara propisima, naročito u pogledu slobodnih površina i prolaza, položaja rukovaoca i dr.;
- su temelji urađeni u skladu sa propisima i uputstvima proizvođača;
- su postavljene oznake sa propisanim podacima koji su od značaja za zaposlene;
- su ugrađeni mjerni, regulacioni, sigurnosni ili kontrolni uređaji i da li je obezbijeđena njihova ispravnost;
- su uređaji i naprave za uključivanje u pogon i isključivanje iz pogona, signalni uređaji i uređaji za upravljanje signalima postavljeni u skladu sa zahtjevima projektanta, tehničkim propisima, uputstvima proizvođača, standardima i propisima o zaštiti i zdravlju na radu, da li pouzdano djeluju da li su osigurani od nenamjernog uključivanja, da li postoje oznake pravca kretanja i djelovanja, uključivanja i isključivanja, kao i da li se kretanja i djelovanja određenih sredstava za rad ili njihovih djelova ostvaruju prema oznakama koje se nalaze i pokazuju način njihove upotrebe;
- su postavljeni ili ugrađeni uređaji za zaštitu od pokretnih djelova, fizičkih, hemijskih, bioloških štetnosti i mikroklike i da li je obezbijeđeno njihovo efikasno funkcionisanje;
- su kod određenih sredstava za rad primijenjene mjere za sprečavanje pojave buke, vibracija, štetnih i opasnih materija, prašine, pare i sl. i da li se stvara koncentracija iznad maksimalno dozvoljene u radnoj sredini;
- su zbog upotrebe ili transporta nastale promjene od kojih može doći do pojava koje ugrožavaju bezbjednost i zaštitu zdravlja zaposlenih;
- su određena sredstva za rad koja su međusobno povezana u funkcionalnu cjelinu, a koja se u procesu rada stalno ili povremeno koriste, bezbjedna za rad kao funkcionalna cjelina;
- su električne instalacije izvedene u skladu sa propisima, a naročito u pogledu efikasnog obezbjeđenja zaštite od opasnog napona dodira (ispravnost priključenja, mjerenje odstojanja provodnika, izbor i podešenost uređaja za kontrolu, izbor opreme i mjere zaštite prema spoljašnjim uticajima i sl.).

Član 64

Periodični pregledi i ispitivanja određenih sredstava za rad vrše se dok su u mirovanju i u pogonu (statička i dinamička ispitivanja).

Periodičnim pregledom i ispitivanjem iz stava 1 ovog člana, vrši se provjera funkcionalnosti njihovih djelova, kao i mjerenja instrumentima i opremom, dok su bez opterećenja i pri najvećem dopuštenom opterećenju, po redosljedu korišćenja koji je tehnološko-konstruktivski određen, uz upotrebu svih naprava i alata koji se koriste na određenom sredstvu za rad.

Član 65

Periodični pregledi i ispitivanja određenih sredstava za rad vrše se na način, da kada se utvrde nedostaci na nekom dijelu, ne smiju se nastaviti pregledi i ispitivanja na ostalim djelovima, ako su u funkcionalnoj vezi, sve dok se utvrđeni nedostaci ne otklone.

Član 66

U cilju održavanja njihove bezbjednosti za rad, kao i smanjenju rizika po zaposlene, sredstva za rad podliježu pregledu i ispitivanju i to:

- prije puštanja u rad;
- prije puštanja u rad poslije udesa odnosno havarije;
- poslije izvršene rekonstrukcije;
- poslije izvršenog generalnog remonta;
- poslije premještanja na druge temelje odnosno lokacije;
- periodično u određenim pravilnicima definisanim rokovima.

Pregledi i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija

Član 67

Pregledi i ispitivanja protiveksplozijsko zaštićenih uređaja i električnih instalacija vrše se u cilju izbora odgovarajuće protiveksplozijske zaštite i sprovođenja odgovarajućih mjera zaštite, kao što je obezbjeđenje:

- izvještaja o pojedinačnim pregledima i ispitivanjima protiveksplozijsko zaštićenih uređaja od domaćih isporučilaca uređaja, sa odgovarajućim oznakama protiveksplozijske zaštite;
- atesta ovlaštene komisije za uvezene uređaje u protiveksplozijskoj zaštiti sa oznakama protiveksplozijske zaštite;
- premošćenja metalnih masa radi izjednačavanja potencijala i sprečavanja pojave elektrostatičkih naboja;
- obilježavanja granica zona opasnosti prema projektu;
- podova prostorija od materijala koji ne iskri (za prostorije gdje se razvijaju smješe eksplozivnih gasova koji se pale malom energijom);
- tablica upozorenja na opasnost unošenja otvorenog plamena kao i alata koji iskri;
- odgovarajućih šema i natpisa (o vrsti zaštite od napona dodira, o strujnim krugovima, razvodnim baterijama, o ormanima itd.);
- pravilno odabrane termičke zaštite elektromotora i drugih uređaja priključenih na električnu instalaciju;
- odgovarajućeg izbora zaštite od električnog udara;
- provodnika ispravno položenih i mehanički zaštićenih na mjestima ugroženosti od mehaničkog oštećenja;
- ispravnog spajanja provodnika;
- raspoznavanja neutralnih i zaštitnih provodnika;
- slobodnog prostora za pristup instalaciji za održavanje.

Član 68

U cilju utvrđivanja ispravnosti protiveksplozijsko zaštićene električne instalacije vrše se sljedeći pregledi i ispitivanja:

- provjera neprekidnosti zaštitnog provodnika i provodnika za izjednačenje potencijala;

- mjerenje otpornosti uzemljivača u skladu sa standardom JUS N.B2.762;
- mjerenje impedanse petlje kvara u skladu sa standardom JUS N.B2.763;
- provjera djelovanja zaštitnog uređaja diferencijalne struje u skladu sa standardom JUS N.B2.764;
- mjerenje otpornosti izolacije provodnika;
- provjera zaštite električnim odvajanjem;
- provjera otpornosti podova u skladu sa standardom JUS N.B2.761;
- provjera stalno ugrađenih mjerača eksplozivnih koncentracija;
- provjera stalno ugrađenih mjerača vlažnosti u prostoriji u kojoj se kao zaštitna mjera od statičkog elektriciteta održava određeni procenat vlažnosti.

Član 69

Periodični pregledi i ispitivanja protiveksplozijsko zaštićenih uređaja i električnih instalacija vrše se:

- prije puštanja u rad;
- nakon rekonstrukcije ili adaptacije;
- nakon prestanka korišćenja u trajanju duže od šest mjeseci;
- u roku od 24 mjeseca od prethodnog pregleda i ispitivanja.

Član 70

Periodični pregledi i ispitivanja gromobranskih instalacija vrše se u cilju dokazivanja da je gromobranska instalacija izrađena po projektu u skladu sa propisima iz zaštite na radu, standardima i drugim propisima.

Periodični pregledi i ispitivanja gromobranskih instalacija vrše se:

- prije puštanja u rad;
- nakon rekonstrukcije ili adaptacije;
- nakon prestanka korišćenja u trajanju duže od šest mjeseci;
- u roku od 36 mjeseci od prethodnog pregleda i ispitivanja.

Član 71

Pregledi i ispitivanja na elektroinstalaciji koja nije u protiveksplozijskoj zaštiti vrše se u cilju dokazivanja da li je električna instalacija izvedena u skladu sa propisima iz zaštite na radu, standardima i drugim propisima iz elektroprivredne djelatnosti.

Pregledom se provjerava elektroinstalacija i to u beznaponskom stanju, a naročito:

- da li je elektroinstalacija urađena u skladu sa projektom odnosno sa jednopolnom šemom;
- da li je izbor opreme i zaštita izveden prema spoljašnjim uticajima i standardu JUS. NB2.730;
- da li je obezbijeđeno razpoznavanje neutralnog i zaštitnog provodnika;
- da li je obezbijeđeno prisustvo šema i tablica za upozoravanje i druge slične informacije;

- da li su provodnici i uređaji postavljeni na propisani način, obezbijedeno raspoznavanje strujnih kola osigurača, stezaljki i sl.;
- način spajanja provodnika;
- pristupačnost za rad i održavanje.

Kod instalacija uzemljenja i gromobranskih instalacija posebna pažnja se mora obratiti na zajedničke prednapone između napojnih instalacija niskog napona i komunikacionih vodova koji napajaju uređaje.

Ispitivanjem elektroinstalacija provjerava se, naročito:

- otpor izolacije (niskonaponskih i visokonaponskih instalacija i otpora izolacije elektroenergetskih transformatora);
- otpor petlje zaštićenih strujnih krugova (JUS. NB2. 730);
- otpor uzemljivača.

Član 72

Periodični pregledi i ispitivanja elektroinstalacija vrše se:

- prije puštanja u rad;
- nakon rekonstrukcije ili adaptacije;
- nakon prestanka korišćenja u trajanju duže od šest mjeseci;
- u roku od 36 mjeseci od prethodnog pregleda i ispitivanja.

Sudovi pod pritiskom i cijevna mreža

Član 73

Periodični pregledi i ispitivanja kotlova (medijum para ili vrela voda), kao i stabilnih sudova pod pritiskom (medijum komprimovani, tečni i pod pritiskom rastvoreni gasovi) većim od 0,05 MPa (0,5 bara) i kapacitetom-zapreminom većom od 0,5m³ (500 l), vrše se:

- prije puštanja u rad;
- poslije izvršene rekonstrukcije ili adaptacije;
- vanrednim ispitivanjima (prije puštanja u rad poslije udesa-havarije);
- redovnim ispitivanjem u roku od tri godine od prethodnog pregleda i ispitivanja za kotlove (medijum para ili vrela voda) sa pritiskom većim od 0,05 MPa (0,5 bara) i kapacitetom-zapreminom većom od 0,5 m³ (500 l);
- redovnim ispitivanjem u roku od 5 godina od prethodnog pregleda i ispitivanja za sve vrste stabilnih sudova pod pritiskom (medijum komprimovani, tečni i pod pritiskom rastvoreni gasovi) većim od 0,5 MPa (0,5 bara) i kapacitetom – zapreminom većom od 0,5 m³ (500 l) i cijevne mreže u radnom prostoru.

Ispitivanje iz stava 1 ovog člana podrazumijeva provjeru:

- opšteg stanja suda ili kotla;
- opšteg stanja prostora u kom se nalazi sud ili kotao;
- funkcionisanja i ispravnosti opreme i
- funkcionisanja i ispravnosti sigurnosne opreme (shodno tehničkim propisima za tu vrstu opreme).

Član 74

Periodični pregledi i ispitivanja pokretnih zatvorenih sudova pod pritiskom, vrši se u skladu sa uputstvima proizvođača, standardima, tehničkim propisima, propisima o zaštiti na radu, a naročito:

- prije svakog puštanja u rad na novoj lokaciji;
- rekonstrukcije i adaptacije;
- u roku tri godine od prethodnog pregleda i ispitivanja.

Svaka uvezena boca mora posjedovati atest o kvalitetu od domaće referentne organizacije.

Periodični pregledi i ispitivanja sredstava i opreme lične zaštite na radu

Član 75

Periodični pregledi i ispitivanja sredstava i opreme lične zaštite na radu vrše se radi utvrđivanja:

- da li su izrađena u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu;
- da li su izrađena i da li su uz sredstva priložena uputstva za njihovu upotrebu, način ispitivanja, održavanja i korišćenja;
- da li su sredstva i oprema lične zaštite na radu prilagođena namjeni u odnosu na sredstva za rad i radnoj sredini;
- da li su na sredstvima i opremi lične zaštite na radu vidno istaknuti podaci: vrsta, tip, serija, namjena, fabrički broj;
- da li posjeduju ateste o kvalitetu materijala od kojih su izrađena.

Pregledi i ispitivanja sredstava iz stave 1 ovog člana vrše se na način, po postupku i u rokovima utvrđenim propisima o zaštiti i zdravlju na radu, standardima, tehničkim propisima i uputstvima proizvođača.

Periodični pregledi i ispitivanja radne sredine

Član 76

Periodičnim ispitivanjem radne sredine podvrgavaju se, u skladu sa propisima iz zaštite i zdravlja na radu, standardima i drugim propisima, radne prostorije i radni prostori u kojima se zbog tehničko-tehnoloških i drugih radnih procesa javljaju ili stvaraju:

- fizičke štetnosti (ispitivanje buke, vibracija, osvijetljenosti, kao i ispitivanje prašine fizičkog porijekla);
- hemijske štetnosti (štetni gasovi, pare, magle, dimovi, toksična prašina i druge štetne primjese u vazduhu, odnosno radnoj okolini, hemijskog svojstva);
- biološke štetnosti (ispitivanje virusa, bakterija, parazita, gljiva i drugih materija organskog porijekla);
- štetna nejonizujuća zračenja (ispitivanje IC, UV i elektromagnetnih zračenja) kao i štetna jonizujuća zračenja;
- mikroklimatski uslovi (ispitivanje temperature, brzine strujanja vazduha i relativne vlažnosti vazduha).

Periodična ispitivanja radne sredine vrše se u roku od godinu dana od:

- puštanja u rad;
- izmjene tehnološkog procesa;
- rekonstrukcije investicionog objekta;
- zamjene tehnoloških kapaciteta;
- u roku od 5 godina od prethodnog ispitivanja (osim mikroklime – u roku od 6 godina).

Član 77

Periodične preglede i ispitivanja vrši pravno ili fizičko lice, ovlašćeno za obavljanje stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu.

O izvršenom periodičnom pregledu i ispitivanju ovlašćeno pravno ili fizičko lice dužno je da sačini stručni nalaz o izvršenom pregledu i ispitivanju sa stručnim mišljenjem o stepenu obezbjeđenja propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu.

Stručni nalaz iz stava 2 ovog člana dostavlja se u roku od 30 dana, od dana podnošenja zahtjeva poslodavca.

Član 78

Vršenje periodičnih pregleda i ispitivanje sredstava rada, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine, uređuje se Pravilnikom o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine ("Službeni list RCG", br.71/05).

IX JONIZUJUĆE ZRAČENJE

Član 79

Zaštita od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti sprovodi se u cilju:

- očuvanja i zaštite života i zdravlja sadašnjih i budućih generacija;
- zaštite životne i radne sredine;

- sigurnosti i bezbjednosti izvora jonizujućeg zračenja;
- obezbjeđivanja uslova za stručno i racionalno korišćenje izvora jonizujućeg zračenja;
- podizanja nivoa znanja i svijesti u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti.

Član 80

Ciljevi zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti iz člana 76 postižu se:

- primjenom jonizujućeg zračenja u svim djelatnostima u miroljubive svrhe;
- uspostavljanjem sistema kontrole izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala;
- planiranjem, praćenjem, racionalnim i stručnim ograničavanjem upotrebe izvora jonizujućeg zračenja;
- kontrolom prometa izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala;
- kontrolom predmeta i roba iz uvoza;
- zabranom uvoza radioaktivnog otpada;
- upravljanjem radioaktivnim otpadom;
- obezbjeđivanjem uslova za rad profesionalno izloženim licima od štetnog dejstva jonizujućeg zračenja;
- blagovremenim i objektivnim obavješćavanjem javnosti;
- sprovođenjem potvrđenih međunarodnih konvencija i drugih sporazuma iz oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti.

Član 81

Korisnik izvora jonizujućih zračenja dužan je, u skladu sa propisima o zaštiti od jonizujućih zračenja, da obezbijedi provjeru ispunjenosti zdravstvenih uslova lica koja rade sa izvorima jonizujućih zračenja i lica koja se u toku rada izlažu jonizujućem zračenju i to:

- prije stupanja u rad;
- u toku rada (periodični zdravstveni pregledi);
- u slučaju vanrednog događaja;
- nakon prestanka sa radom;
- u drugim slučajevima kada za to postoje medicinske indikacije.

Mjere zaštite od jonizujućih zračenja obuhvataju:

- dozimetrijsku kontrolu generator zračenja;
- ličnu dozimetrijsku kontrolu profesionalno izloženih lica;
- provjeru ispunjenosti zdravstvenih uslova profesionalno izloženih lica.

Korisnik je dužan da za svaki izvor jonizujućeg zračenja obezbijedi:

- dozimetrijsku kontrolu prije puštanja uređaja u rad, što vrši ovlašćeno pravno lice;
- redovnu godišnju dozimetrijsku kontrolu;

- dozimetrijsku kontrolu uređaja posle pojedinih tehničkih intervencija što radi ovlašćeno pravno lice.

Član 82

Prema zaposlenima koji su profesionalno izloženi dejstvu jonizujućeg zračenja vrši se lična dozimetrijska kontrola.

Kontrola ličnih dozimetara zaposlenih koji su izloženi jonizujućem zračenju vrši se mjesečno za A kategoriju i tromjesečno za B kategoriju.

Član 83

Zabranjuje se rad sa izvorima jonizujućeg zračenja:

- licima mlađim od 18 godina života;
- ženama za vrijeme trudnoće;
- ženama za vrijeme dojenja djeteta sa otvorenim izvorima jonizujućeg zračenja.

Zabranjeno je izlaganje jonizujućem zračenju iznad granica propisanih za stanovništvo licima mlađim od 18 godina života, osim licima starijim od 16 godina života za vrijeme propisane obuke u toku redovnog školovanja za rad sa izvorima jonizujućeg zračenja.

X NAČIN OBAVLJANJA STRUČNIH POSLOVA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Član 84

Klinički centar je dužan da organizuje i obavlja stručne poslove u zavisnosti od organizacije, prirode i obima procesa rada, broja zaposlenih koji učestvuju u procesu rada, broja radnih smjena, procijenjenih rizika i broja lokacijski odvojenih jedinica.

Radi obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana, može da:

- odredi stručno lice;
- organizuje stručnu službu za zaštitu i zdravlje na radu;
- angažuje pravno lice ili preduzetnika koji ima ovlašćenje za obavljanje stručnih poslova.

Član 85

Stručno lice, odnosno stručna služba vrši sljedeće poslove:

- savjetuje poslodavca pri planiranju, izboru i održavanju sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu i zdravlje na radu;
- savjetuje poslodavca kod opremanja i uređivanja radnog mjesta, uzimajući u obzir i uslove radne sredine;

- učestvuje u izradi stručne podloge za akt o procjeni rizika;
- organizuje prethodna i periodična ispitivanja uslova radne sredine (hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, mikroklima i osvijetljenosti);
- organizuje periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija;
- predlaže mjere za poboljšanje uslova rada, naročito na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizicima;
- na svim poslovima kod poslodavca prati primjenu mjera zaštite i održavanja sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu i zdravlje na radu u ispravnom stanju;
- obezbjeđuje uputstva za bezbjedan rad i kontroliše njihovu primjenu;
- prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim bolestima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izvještaje sa predlozima mjera za poslodavca;
- priprema i učestvuje u osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad;
- predlaže mjeru zabrane rada na radnom mjestu ili upotrebe sredstva za rad, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog, o čemu odmah obavještava poslodavca i predstavnika zaposlenih;
- neposredno sarađuje i koordinira po svim pitanjima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu sa ovlašćenom ustanovom za zdravstvenu zaštitu zaposlenih;
- vodi i stara se o evidencijama iz zaštite i zdravlja na radu;
- druge poslove koje mu odredi poslodavac.

Član 86

Stručne poslove zaštite i zdravlja na radu iz člana 85 može da obavlja pravno ili fizičko lice koje ispunjava uslove u pogledu kadrova, organizacije, tehničkih i drugih uslova koje propisuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore.

Član 87

Stručno lice, odnosno stručna služba može da vrše i sljedeće poslove:

- izrada akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje,
- periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija i sredstava i opreme lične zaštite i zdravlja na radu,
- ispitivanje uslova radne sredine (hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, osvijetljenosti i mikroklima),
- reviziju (ocjenu) tehničke dokumentacije sa aspekta primijenjenosti preventivnih mjera zaštite i zdravlja na radu, tehničkih propisa i standarda, radi utvrđivanja obezbijeđenosti zaštite zaposlenih u objektima za koje je urađena tehnička dokumentacija;
- osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih, i druge poslove.

Član 88

Klinički centar je dužan da stručnom licu omogućiti stručno usavršavanje, nezavisno i samostalno obavljanje poslova i pristup svim podacima i informacijama koji su od značaja za obavljanje

poslova zaštita i zdravlje na radu.

XI POVREDA NA RADU

Član 89

Povredom na radu, smatra se povreda osiguranika:

- koja se dogodi u direktnoj, uzročnoj, prostornoj i vremenskoj povezanosti sa obavljanjem posla;
- koju osiguranik pretrpi pri obavljanju poslova na koje nije raspoređen, a koje obavlja u interesu poslodavca;
- koju osiguranik pretrpi od stana do mjesta rada i obratno;
- koja je nastala neposredno ili kao isključiva posljedica nekog nesrećnog slučaja ili vise sile za vrijeme obavljanja posla.

Član 90

Zaposleni je dužan da povredu na radu odmah prijavi organizatoru procesa rada, a ukoliko zbog težine povrede zaposleni nije u mogućnosti, povredu je dužan da prijavi zaposleni koji je svjedok događaja.

Zaposlenom koji je povrijeđen i zdravstvenoj ustanovi u kojoj je izvršen pregled zaposlenog, izdaje se prijava o povredi na radu, u roku i na obrascu koji se propisuje podzakonskim aktom nadležnog Ministarstva.

Prijava o povredi na radu izdaje se u četiri primjerka.

XII EVIDENCIJE I IZVJEŠTAJI

Član 91

Klinički centar je dužan da vodi i čuva propisanu evidenciju o:

- radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom;
- zaposlenim raspoređenim na radna mjesta, a posebno o zaposlenima raspoređenim na radna mjesta sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom;
- povredama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u vezi sa radom;
- osposobljenosti zaposlenih;
- opasnim materijama koje se koriste u toku rada;
- izvršenim ispitivanjima radne sredine;
- izvršenim pregledima i ispitivanjima sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite na radu;

- izvještaj o zaštiti i zdravlju na radu zaposlenih, kao i o sprovedenim mjerama u ovoj oblasti, izvještaj o prijavama Inspekciji rada smrtno, teške, kolektivne i druge povrede na radu koja prouzrokuje odsustvo sa rada duže od tri radna dana, izvještaj o povredama na radu zaposlenih;
- prethodnim i periodičnim zdravstvenim pregledima;
- tehničkoj dokumentaciji (glavne projekte);
- dokumentaciji iz zaštite i zdravlja na radu (atest, zapisnik o stručnom nalazu, uputstva za rukovanje i održavanje sredstava za rad i sl.).

Član 92

Poslove vođenja evidencije iz člana 91 vodi Služba zaštite i zdravlja na radu.

XIII PRELAZNE ODREDBE

Član 93

Na odredbe koje nisu regulisane ovim Pravilnikom neposredno će se primjenjivati odredbe zakona i podzakonskih akata kao i drugih propisa koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu.

Član 94

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o zaštiti na radu, broj: 03/01-15539/5 od 27.12.2007. godine.

Član 95

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način i po postupku za njegovo donošenje.

Član 96

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli.

ODBOR DIREKTORA

KLINIČKOG CENTRA CRNE GORE

Broj:

Podgorica,

